

DOETINCHEM

Als ik dezen naam noem denk ik niet, ten minste niet alleen, aan het stadje in Gelderland, in den Achterhoek. Voor de ingewijden beteekent Doetinchem: het groote internaat „Ruimzicht,” waar jongelui, die het gymnasium bezoeken, een tehuis vinden en toezicht op hun studie. Oorspronkelijk alleen jongelui, die voor predikant studeerden, later door de stichting van „het fonds voor niet-theologen,” worden er leerlingen met allerlei studie-idealen opgenomen. Ze kunnen hier zijn voor rekening van hun ouders of geholpen door „de vereeniging tot bevordering van Inwendige Zending.”

Achter den naam Doetinchem staat ook het studenten-hospitium in Utrecht, een voortgezet, geëmancipeerd „Ruimzicht,” geheel aangepast aan de eischen van het vrije studentenleven.

Via Ruimzicht-Utrecht zijn honderden predikanten de Ned. Herv. Kerk ingetrokken.

Het zou niet moeilijk zijn om een feuilleton van minstens een jaar lang over „Doetinchem” voor „Timotheüs” te schrijven. Ik kan daar natuurlijk niet aan denken.

Achter alles zie ik de gestalte van den stichter Ds J. v. Dijk Mzn. Ik kende hem, lang voor ik hem gezien had, door verhalen van mijn vader, een van de eerste kweekelingen van Doetinchem.

Ik zag Ds v. Dijk voor de eerste maal toen ik eind-examen gedaan had (niet van Ruimzicht, maar van het ouderlijk huis uit) en er over mijn toelating tot het studentenhuis beslist moest worden.

Maar Ds v. Dijk wilde mij eerst zien. Toen ik tegenover hem stond begreep ik wat dit „zien” beteekende: wat een oogen!

Dit is wel een van de gelegenheden in mijn leven, waarbij ik mij heel klein heb gevoeld.

Ik kende toen nog niet het woord van Napoleon over Goethe „Voilà un homme!” (ziedaar een mensch!) anders zou ik er aan gedacht hebben.

Een mensch in groot formaat, door Gods genade een Christen in groot formaat. Geen heilige natuurlijk: hoe scherper het licht des te scherper de schaduw. Maar ik gun aan de kleine zielen de geestelijken duimstok om uit te meten, tot op een millimeter nauwkeurig, hoe groot de fouten van Ds v. Dijk waren. Het waren in elk geval de fouten van zijn deugden.

In de week van 16—22 Mei is ter gelegenheid van het zeventigjarig bestaan van „Doetinchem” een reünie gehouden van kweekelingen en oud-kweekelingen. Misschien was het mooiste moment van deze reünie de kranslegging op het graf van den stichter.

Daar stonden naast elkaar de oudste dienstdoende predikant Ds Syperda van Tjamsweer, die de toespraak hield en de jongste pupil van Ruimzicht, die den krans droeg en vóór hen het hooge monument op het graf van den stichter, waarop o.m. de lievelingswoorden van Ds v. Dijk: „Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed hebben.”

De oude dominee vroeg aan den jongen gymnasiast: „Jongen, geef mij je hand eens, zóó, laten wij eens een oogenblik zoo staan.”

Wat hij verder zeide was uitnemend, maar al had hij niets gezegd, die eene symbolische handeling was meer dan genoeg.

Kijk, dat is Doetinchem op zijn best: bij het graf van den stichter staan de oude en de jonge generatie hand in hand.

Dat demonstreert de eenheid, bij de verscheidenheid.

Men heeft wel eens spottend „Doetinchem” genoemd de

dominees-fabriek. Als Doetinchem een fabriek was en haar product een product met een serienummer, dan zouden alle afgeleverde exemplaren aan elkaar gelijk moeten zijn.

Eén blik op de lijst van oud-kweekelingen is voor een mensch, die in Hervormd-Kerkelijk Nederland thuis is, voldoende om hem van het tegenovergestelde te overtuigen.

In het centrum van Ds v. Dijks leven stond het kruis en datzelfde wenschte hij voor zijn kweekelingen en hun prediking.

Maar waar het kruis centraal is, daar is tegelijkertijd groote ruimte voor verscheidenheid in opvatting en accent, maar toch in den diepsten grond van de zaak samenbinding.

Theologen kunnen elkaar in de haren vliegen en een tijdlang langs elkaar heenloopen, alsof zij elkaar niet meer kennen, maar in het kruis, als in het gemeenschappelijk levenscentrum, moeten zij elkaar terugvinden.

Hier is de band, die zelfs over den dood heenreikt. Als de oude dag, in Gulbrandsens trilogie, sterven gaat, vraagt hij aan zijn schoondochter om een houten kruis op zijn graf te zetten. „Want het kruis is het symbool van het leven voor en in en na den dood.”

Zoo was op het kerkhof van Doetinchem voor een oogenblik de scheiding weg, toen wij zongen:

Straks roept de Heer Zijn welbeminden
In 't licht van d'eeuwige zonneshijn:
Dan zullen wij elkaar hervinden
En zonder einde samen zijn;
Dan wacht ons kalmte na d'orkanen,
De palm na 't zwaard, de kroon na 't kruis,
En na het pelgrimspad der tranen
De blijde rust in 't Vaderhuis.

Als ik op Doetinchems grond sta, voor het monumentale Ruimzicht, (in 1868 geopend en in 1872 vergroot, maar nog altijd zeer bruikbaar!) dan moet ik dikwijls denken aan den bekenden Gezang-regel: „Nooit kan 't geloof te veel verwachten.”

En ik kom er onder den indruk van de kracht van het gebed.

Laat mij een stukje overnemen uit de familie-herinneringen van een van de dochteren des huizes, Mevrouw H. J. Groeneweg—Van Dijk.

„De huiselijke godsdienstoefeningen in de ouderlijke woning blijven in gezegend aandenken.

Dat was geen vorm in ons gezin. Klokke acht klonk moeders handgeklap en kwamen alle kinderen op de studeerkamer, waar wij met vader om haar stoel knielden en hij ons aller belang aan God opdroeg.

Die oogenblikken in intiem gezin waren voor ons allen vol eerbied en wijding. En als we, als getrouwde kinderen, het later nog bijwoonden, maakte het weer diepen indruk.

Daarna begon in de eetkamer met de dienstboden en gasten de godsdienstoefening.”

In die sfeer is „Doetinchem” geboren en gegroeid en zolang het werk in die sfeer blijft en God het gebruiken wil, zal het blijven groeien.

Dan zit het ook niet aan één mensch vast. Na den stichter kwam diens zoon als directeur, daarna Ds Groeneweg, nu Ds Visser.

Wat een verschillende menschen en met hoeveel zegen is en wordt het werk voortgezet!

Wel het allerbeste bewijs, dat hier eeuwigheidswerk gedaan is en wordt!

A. K. Straatsma